

NASTAVNIČKO „NE“ PRIJEDLOGU PRAVILNIKA O OCJENJIVANJU
Primjedbe Sindikata Preporod na Prijedlog Pravilnika o praćenju i ocjenjivanju odgojno
obrazovnih postignuća u osnovnoj i srednjoj školi
Press-materijal

Među tridesetak pravilnika koje su prosvjetne vlasti donijele u posljednje vrijeme ili ih namjeravaju donijeti, posebnu pažnju javnosti ali i svih nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja privlači Pravilnik o ocjenjivanju. Podsjetimo aktualni je Pravilnik, donijet prije punih 14 godina, bio predmetom brojnih kritika, najčešće baš iz nastavničkih krugova. O spomenutom se Pravilniku u školama često govorilo kao o instrumentu za prepravljavanje loših ocjena. Naime nepridržavanje pojedinih krutih administrativnih odredbi postojećeg Pravilnika (dvije ocjene u rubrici) pojedini su inspektori redovito koristili kao razlog za poništavanje slabih učeničkih ocjena. Novi se Pravilnik o ocjenjivanju, uostalom kao i brojne druge pravilnike, pokušalo donijeti bez ikakve rasprave među nastavnicima, odnosno onima koji su najviše zainteresirani za njegov sadržaj. U zadnji se trenutak prihvatila sindikalna sugestija da se ovaj Pravilnik stavi na „javnu raspravu“ u zbornicama. Nastavnici su za primjedbe o ovom dokumentu imali jedva tjedan dana, odnosno rok za upućivanje primjedbi istekao je 27. listopada. Sindikat Preporod je službene primjedbe na Pravilnik poslao dvjema upravama našeg Ministarstva, proveo među članstvom elektronsko izjašnjenje o potrebitosti Pravilnika o ocjenjivanju... Brojnost i ozbiljnost upućenih primjedbi, kao i velik broj negativnih odgovora na elektronski postavljeno pitanje – dva su najvažnija razloga zašto u Preporodu smatramo da prosvjetne vlasti ozbiljno trebaju preispitati kako odluku o donošenju Pravilnika tako i čitav niz odredbi iz postojećeg Prijedloga Pravilnika.

a) Dopunska nastava

U slučaju da učenik dva puta zaredom ne postigne „minimalna očekivanja“ učitelja se obvezuje na dopunsku nastavu. Što su to minimalna očekivanja? Radi li se o negativnoj ocjeni? Čija minimalna očekivanja? Učenikova, roditeljeva, nastavnikova? O kakvoj se formi dopunske nastave radi? Što ako dopunska nastava premašuje broj sati koji je predviđen učitelju, odnosno kako postupiti u situaciji kada broj sati dopunske nastave premaši broj sati koji se školi dopušta Pravilnikom o normi (srednje škole)?

b) Informacije predmetnih nastavnika

Predmetnim nastavnicima uvodi se „dužnost“ obavještanja roditelja o odgojno-obrazovnim postignućima učenika. Umjesto da komunikacija predmetnog nastavnika i roditelja bude iznimka, nastavnicima se „nameće“ jedna nova obveza. Nejasnim ostaje i način realizacije ovog novog vida „informacija“ (usmeno, pisano, usmeno i pisano)?

c) Pritisci pri zaključivanju ocjena

Umjesto da se prihvati sugestija upućivana s različitih strana da bi u posljednjim tjednima nastave trebalo ili ograničiti ili zabraniti dolaske roditeljima u škole, novim se rješenjima dolasci zabranjuju roditeljima učenika koji nemaju problema, dok se široko otvaraju vrata roditeljima učenika koji trebaju biti upućeni na razredni, predmetni ili p o p r a v n i i s p i t. Za ne vjerovati!?!

d) Izricanje pedagoških mjera

Novom pedagoškom mjerom odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka definitivno je unijet nered u jedno važno pitanje. Kako je prethodno već otežano izricanje odgojnih mjera time što se nova odgojna mjera vezuje uz postojeće mjere, sada se ide korak dalje u uvođenju kaosa u problem „kažnjavanja“ učenika. Učeniku se najlošija ocjena iz vladanja „loše vladanje“ ne može izreći bez prethodno provedenog dugotrajnog (do tri mjeseca) tretmana produženog stručnog postupka. Ovim će se rješenjem učenike potaknuti na aktivnosti koje dovode do kažnjavanja, a nastavnike na maksimalno izbjegavanje kažnjavanja učenika. Umjesto na kažnjavanje učenika, ovim se rješenjem definitivno ide na kažnjavanje nastavnika.

e) Pravo na ispriku

Jednokratna učenička isprika u polugodištu (dvije godišnje) imala bi smisla kada se ovo novo pravo ne bi pojavljivalo u kombinaciji s najviše jednim usmenim odgovaranje u danu kada učenik piše pisanu provjeru, odnosno najviše dva usmena odgovaranja u danu. Kada ovome pridodamo i najčešći način izbjegavanja odgovaranja (nedolazak na nastavu), učenicima se novim Pravilnikom nudi učinkovit instrument za izbjegavanje odgovaranja. Od nastavnika se, s jedne strane, zahtijeva sve veći broj ocjena, dok im se, s druge strane, dodatno otežavaju mogućnosti ispitivanja učenika.

f) Vremenik pisanih provjera

Ako je i razumljivo da razredna vijeća početkom školske godine prihvate nekakav raspored pisanja pisanih provjera, potpuno je neshvatljiva da se ta ista razredna vijeća moraju sastajati svaki put kad dođe do nekakvih promjena u ovom rasporedu. Razredna vijeća će se, stvori li im se ova dodatna obveza, u budućnosti još učestalije sastajati. Nastavnikova odsutnost s posla, učenički izostanci (opravdani i neopravdani), sporiji ili nepredvidivo brz napredak učenika u savladavanju gradiva, promjene u organizaciji nastave – tek su neki od razloga koji će iziskivati učestale promjene kalendara pisanih provjera a samim time i brojne sjednice razrednih vijeća.

g) Pisanje ponovljenih testova

Ponovljene pisane provjere (ako pola razreda dobije jedinicu) bez upisivanja u imenik negativnih ocjena, jedna od najspornijih odredbi postojećeg Pravilnika, sada je nadopunjeno dodatnim obvezama nastavnika (obavješćavanja učenika, razrednika i stručne službe, odnosno dodatno ponavljanje i utvrđivanje nastavnih sadržaja). Kako pozitivno ocijenjenim učenicima ostaje na volju hoće li ili neće pisati ponovljenu pisanu provjeru, krajnje je nejasno kako su autori zamislili organizaciju rada u razredu dok jedni učenici pišu, a drugi učenici ne pišu test.

Zaključak:

Prijedlog Pravilnika o ocjenjivanju treba ili temeljito preurediti, uvažavajući spomenute, ali i čitav niz drugih primjedbi ili odustati od donošenja bilo kakvog pravilnika kojim bi se administrativnim putem uređilo jedno jako osjetljivo područje nastavničkog rada. U prilog izostanku ikakvog pravilnika koji bi uređivao pitanje ocjenjivanje svakako ide i slijedeće činjenice:

- Teško je, možda i nemoguće, jedinstvenim pravilnikom urediti pitanje ocjenjivanja učeničke populacije u rasponu od šestogodišnjaka do devetnaestogodišnjaka, sve vrste srednjih škola, razlike unutar razredne i predmetne nastave itd.
- Ne postoje nikakva istraživanja da su učinjeni bilo kakvi pomaci u pogledu kvalitete odgojno-obrazovnog rada u posljednjih 13 godina, odnosno u razdoblju primjene postojećeg pravilnika.
- Praćenje i ocjenjivanje dio su nastavničkog posla za koji se svaki nastavnik osposobljava tijekom svog školovanja, postoje brojne specifičnosti u pristupu ocjenjivanju vezano uz pojedine predmete...
- Uvođenjem vanjskog vrednovanja u školstvu umanjuje se važnost ocjene i ocjenjivanja u prohodnosti učenika prema višem stupnju obrazovanja

Umjesto žurnog donošenja Pravilnika Sindikat Preporod predlaže obustavu svih radnji usmjerenih prema donošenju Pravilnika. Novi bi Pravilnik o ocjenjivanju, ako bude donijet, najranije trebao stupiti na snagu početkom 2. polugodišta, odnosno najbolje bi bilo s njegovom primjenom započeti početkom nove školske godine.